

ABDULLA ORIPOV HAYOTI VA IJODINI O'RGATISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH

Gulandom Tog'ayeva Jummayevna

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

O'zbek adabiyotshunosligi kafedrası dotsenti, Filologiya fanlari nomzodi

gulandom123@gmail.com

+998-97-430-38-56

Tolipov Sunnatulla Orifjon o'g'li

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Gumanitar fanlar fakulteti O'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi talabasi

sunnatullatolipov1@gmail.com

+998-90-121-38-58

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15401425>

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek adabiyotining yetuk namoyondasi hisoblangan xalqimizning sevimli shoirlaridan biri, "O'zbekiston Qahramoni" Abdulla Oripovning hayoti hamda ijodiga oid maktab darsligidagi ma'lumotlarni o'rgatish jarayonida qo'llash mumkin bo'lgan interfaol usullar haqida so'z yuritiladi. O'quvchilarni adabiyotga muhabbat ruhida ulg'aytiruvchi, fanga nisbatan qiziqishlarini oshiruvchi, ularning dunyoqarashlarini kengaytiruvchi metodlar shoirning hayoti va ijodiga doir topshiriqlar misolida ko'rsatib beriladi. Maqolada "Qisqa sharh", "Mozaika", "Asar adashdi" usullaridan foydalanishning afzalliklari haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: mozaika, usul, metod, adabiyot, she'riyat, ijodkorlik, lirika, vatanparvarlik.

KIRISH

Bugungi shiddatli zamon har bir sohaga o'z talablarini qo'ydi. Ushbu sohalardan ta'lim tizimi ham chetda qolmadi. Tizimning asosiy vazifasi etib, sifatli va samarali o'qitish belgilandi. Taraqqiyotning turli sohalari zamonaviy yangiliklarni qabul qildi. Jumladan, ta'lim tizimida ham davr talablaridan kelib chiqqan holda, o'qish va o'qitishning bir qancha yangi shakllari joriy qilindi. Shulardan biri, ta'lim jarayonida interfaol zamonaviy metodlardan foydalanishdir. O'qituvchi va o'quvchini birdek izlanishga chorlaydigan ushbu usullar o'zining samarasini bugungi kunga qadar bir necha bor ko'rsatib kelmoqda. Ular o'quvchilarni mustaqil va teran fikrlashga, o'z fikrini erkin bayon qila olishga, o'tilgan mavzularni xotiralarida mustahkam saqlab qolishlariga, qiyosiy tahlil qobiliyatlarining shakllanishiga yordam berishi jihatidan ahamiyatlidir. Shu sababdan ham har bir o'qituvchiga o'quvchilar uchun qiziqarli va zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda dars mashg'ulotlarini sifatli olib borish asosiy vazifa qilib qo'yildi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Quyida Abdulla Oripov hayoti va ijodini o'rgatishda samarali bo'lgan, o'quvchilarda milliy ruh, vatanga muhabbat, sadoqatni oshirishga, ma'naviy oziqlantirishga xizmat qiladigan, yosh nuqtayi nazarini inobatga olgan holda tanlanadigan, qiziqarli o'yin va topshiriqlarni ko'rib chiqamiz.

1. "Qisqa sharh" topshirig'i. Ushbu topshiriqdan Abdulla Oripov hayotiga oid bo'lgan ma'lumotlar yuzasidan o'quvchilarning olgan bilimlarini tekshirib ko'rish maqsadida foydalanish mumkin. Bunda chap ustunda berilgan tushunchalarga o'quvchilar tomonidan

izoh beriladi. Masalan: chap ustunda “Munojot” so’zi yozilgan bo’lsa, o’quvchilar quyidagicha javob berishlari mumkin: Ushbu asar Abdulla Oripov qalamiga mansub, she’r janrida yozilgan.

1941-yil 21-mart	
“Ayol”	
Umur shoir	
“Qo`riqxonona”	
“Birinch muhabbatim”	
“Yurtim shamoli”	
“Ona tilimga”	
Qasida	

2. “Asar adashdi” topshirig’i. Bunda Abdulla Oripov qalamiga mansub asarlarning nomi bir-biri bilan aralashtirilgan holda beriladi, o’quvchilar esa nomlarni to’g’rilab chiqishadi.

“Yurtim muhabbatim”

“Birinch shamoli”

“Mitti tinglab”

„Munojot” yulduz”

NATIJALAR VA MUHOKAMA

“Mozaika” usuli. O’qituvchi ushbu metoddan foydalanar ekan o’quvchilarga quyidagicha vazifa beradi: Abdulla Oripov she’rlaridan olingan quyidagi parchalarni ketma-ketlikda bir butun holatda joylashtiring.

1. A. yildirim, yeldim, Yo’llarda, misoli, yeldim

B. Ellar, boshladi, havas, vodiysiga

D. keldim, Elvagay, boshiga, Hisorning

E. esding, Sen, taraldi, atlas, tanda, siym

F. ochildi, esding, Sen, jamoli, yorning

G. shamoli, O, shamoli, yurtim, yurtim.

1

2

3

4

5

6

She’r nomi:

Bu kabi usullarni dars jarayonida yakka yoki guruhlar kesimida amalga oshirish mumkin. Ushbu metodlar o’quvchilarda erkin fikrlash qobiliyatining shakllanishiga, jamoa bilan ishlashning takomillashuviga, og’zaki va yozma nutqning ravon bo’lishiga yordam beradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ushbu interfaol topshiriqlar o’qituvchilarni ham, o’quvchilarni ham birdek faol bo’lishga undaydi. Ulardan nafaqat Abdulla Oripov hayoti va ijodi, balki boshqa mavzularni o’rgatishda ham foydalanib samarali natijalarga erishish mumkin. Eng

muhimi, darslar mazmunli, o'quvchilar uchun qiziqarli o'tadi. O'quvchilarda fanga nisbatan qiziqish ortadi. Ushbu jarayonning qanday tashkil etilishi esa har bir o'qituvchidan pedagogik mahorat talab qiladi.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Adabiyot. 10-sinf uchun darslik./ B. To'xliyev, B. Karimov, K.Usmonova, —Toshkent.: "Davlat ilmiy nashriyoti", 2017
2. Adabiyot. 5-sinf uchun darslik./ S.Ahmedov, B.Qosimov, R.Qo'chqorov, Sh.Rizayev, — Toshkent.: 2020
3. Tosheva O,(2012). Taqdimot materiallaridan foydalanish usullari. Til va adabiyot ta'limi,-Toshkent, 12-son.
4. "Umumta'lim metodikasi " jurnali, 2018 1-,2-,3-,4-sonlar.
5. Arziqulov A. U,(2003), Interfaol usullar. Samarqand.
6. Fayziyev I. Sh. & Toshpo'latov A. (2022) O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING MUSTAQILLIKDAN OLDINGI VA KEYING SIYOSIY HAYOTI. British Journal of Global Ecology and Sustainable Development Volume-10, Nov., 2022 31-34b
7. Toshpo'latov , A. (2023). SHAXS PSIXODIAGNOSTIKASIDA PROYEKTIV METODIKALARDAN FOYDALANISH. Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры, 3(5 Part 2), 170–178.
8. Temirov, J. ., & Toshpo'latov , A. (2023). TYUTOR PEDAGOGIK FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING PSIXOLOGIK ASOSLARI. Наука и инновация, 1(28), 29–32.
9. Umarova , G. ., & Toshpo'latov , A. . (2024). Klaster tanqidiy fikrlash texnologiyasi texnikasi sifatida. Центральноазиатский журнал междисциплинарных исследований и исследований в области управления, 1(10), 49–55.
10. Toshpo'latov Abdulaziz Quvondiq o'g'li, Ummatova Zamira Atamuradovna. (2023). SHAXSLARARO MUNOSABATLARDA SHAXS AGRESSIYA. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF EDUCATION AND INNOVATION, 2(4), 30–31.
11. Toshpo'latov Abdulaziz Quvondiq o'g'li, Ummatova Zamira Atamuradovna. (2023). IJTIMOY TARMOQLARIDA "OMMAVIY MADANIYATGA" QARSHI KURASHISHNING DIDAKTIK VOSITALARI. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF EDUCATION AND INNOVATION, 2(4), 27–29.